

СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО

Пильгун Н.В.

кандидат юридичних наук, доцент;

Радченко Я.Р.

студентка,

Навчально-науковий Юридичний інститут

Національного авіаційного університету

ДЕРЖАВНА ОХОРОНА ДІТЕЙ-СИРІТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Нині в Україні склалась така ситуація, за якої не всі сім'ї можуть забезпечити гідне піклування своїми дітьми, тому така категорія дітей, поповнюють списки дітей-сиріт. Відповідно, на законодавчому рівні сформувались шляхи вирішення і подолання цієї проблеми, які є різними.

Права дитини в Україні на даний час реалізуються в умовах економічних та соціальних суперечностей, нестабільності, що негативно позначається на розв'язання проблем захисту дітей. Причини, з яких діти позбавляються батьківського піклування та виховання, досить різні, проте наслідок один – дитина позбавляється конституційного права на сімейне виховання та батьківське піклування.

Україна зараз посідає 186 місце у світі за показником народжуваності і 13 місце у світі – за показником вимирання нації. Майже 106 тис. дітей, або 1,5% усього дитячого населення країни, живуть і виховуються в інтернатах, але тільки 8% з них є сиротами – решта 92% мають батьків. Кожні три дні 250 дітей потрапляють до інтернатних закладів переважно через бідність і неспроможність надати належне виховання та утримання. Щонайменше 600 тисяч дітей проживають у неблагополучних родинах, і вони, по суті, «стоять у черзі» на потрапляння до інтернатних закладів. Станом на 31.05.2017 усиновлено громадянами України 586 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, іноземними громадянами – 157 дітей [3]. Як бачимо, українські громадяни схильні до того, що «чужих дітей не буває».

У Законі України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» надається визначення таких категорій, як: – «дитина-сирота» – дитина, в якої померли чи загинули батьки; – «діти, позбавлені батьківського піклування» – діти, які залишилися без піклування батьків у зв'язку з позбавленням їх батьківських прав, і відібранням у батьків без позбавлення батьківських прав, визнання батьків безвісно відсутніми або недієздатними, оголошенням їх померлими, відбуванням покарання в місцях позбавлення волі та перебування їх під вартою на час слідства, розшуком їх органами внутрішніх справ, пов'язаним з ухиленням від сплати аліментів та відсутністю

відомостей про їх місцезнаходження, тривалою хворобою батьків, яка перешкоджає їм виконувати свої батьківські обов'язки, а також підкинути діти, батьки яких невідомі, діти, від яких відмовилися батьки, та безпритульні діти [5, с. 137–139].

Відповідно до частини третьої статті 52 Конституції України – утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу [1].

Основними засадами державної політики щодо соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа є:

- створення умов для реалізації права кожної дитини на виховання в сім'ї;
- виховання та утримання дітей за принципом родинності;
- сприяння усиновленню дітей, створення системи заохочення та підтримки усиновлювачів;
- забезпечення пріоритету форм влаштування;
- захист майнових, житлових та інших прав та інтересів таких дітей;
- створення належних умов для їх фізичного, інтелектуального і духовного розвитку, підготовки дітей до самостійного життя;
- забезпечення права на здоровий розвиток;
- забезпечення соціально-правових гарантій;
- створення умов для надання психологічної, медичної та педагогічної допомоги;
- формування системи соціальної адаптації;
- правової допомоги на підставах та в порядку, встановлених законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги [4].

На жаль, в Україні не має системного підходу до врахування думки та інтересів дитини протягом її формування на всіх етапах. Проблемою залишається відсутність гідного фінансування щодо забезпечення захисту прав, свобод та інтересів дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського права.

Законодавство України гарантує цілу низку пільг і допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківської опіки. Забезпечити гідні умови життєдіяльності дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківської опіки, – це завдання, які повинна ставити перед собою держава, але не зважаючи на збільшення кількості таких дітей, значна частина дитячих будинків та шкіл-інтернатів має слабку матеріально-технічну базу, потребує ремонту житлових та службових приміщень. В Україні, як показує статистика, вихованці інтернатних закладів забезпечені одягом і взуттям на 60–70 %. Українська держава використовує різні форми забезпечення цієї категорії населення і матеріальні потреби дітей, адміністрація дитячих закладів змушена вирішувати за рахунок спонсорських коштів та надання дітям певних послуг. Існують також проблеми і з влаштуванням дітей після закінчення навчання. Дуже гостро постає питання отримання житла – дітей ставлять на чергу, а коли буде видане соціальне житло ніхто відповісти не може. Складніше тим

дітям, які мають розпочати трудове життя відразу після закінчення школи. Випускники навчальних закладів із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківської опіки, забезпечуються за рахунок навчального закладу одягом і взуттям, а також одноразовою грошовою допомогою в розмірі двох прожиткових мінімумів. Нормативи забезпечення одягом і взуттям затверджуються Кабінетом Міністрів України. За бажанням випускників навчальних закладів вони можуть отримати грошову компенсацію в розмірі, необхідному для придбання одягу та взуття. Грошовий еквівалент цієї виплати визначається відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум» [2].

Соціальні центри для дітей, сім'ї та молоді надають дітям, позбавленим батьківського піклування послуги щодо їх соціальної та психологічної адаптації у суспільстві, підготовки до самостійного життя в цілому.

Отже, підсумовуючи вище викладене, можна зробити висновок, що соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування в Україні є одним із головних обов'язків держави та основним напрямом правової політики держави. Також, можна сказати, що держава робить правильні кроки в напрямку соціального захисту таких дітей даної категорії.

Найголовніше завдання дорослих, захистити права кожної дитини, а особливо дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, повернути дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, те, що у них відібрало життя, гідність, самоповагу, віру в добро і справедливість

Список використаних джерел:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. – К., 1997. – 78 с.
2. Про прожитковий мінімум : Закон України від 15.07.1999 № 966-XIV// Урядовий кур'єр. – 1999.
3. Діти-сироти: проблема, про яку говорять вголос [Електрон. ресурс] / Державна підтримка дітей-сиріт в Україні. – Режим доступу: <http://ua.textreferat.com/referat>.
4. Сергієва О. Проблеми прав дітей в Україні [Електрон. ресурс] / О. Сергієва / Проблема сирітства в Україні. – Режим доступу: <http://postup.lg.ua/nova-publikaciya>.
5. Енциклопедія освіти / В. Г. Кремень (голов. ред.). – К. : ЮрінкомІнтер, 2008. – 1040 с.